

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 324/06-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. novembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti A. K., bytom B., zastúpeného advokátkou JUDr. A. P., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 96/2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 96/2004 **p o r u š i l** základné právo A. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 96/2004 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietahov.

3. A. K. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý nahradiť trovy právneho zastúpenia A. K. na účet advokátky JUDr. A. P., B., v sume 4 628 Sk (slovom štyritisícšesťstodvadsaťosem slovenských korún) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti A. K. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2006 doručená sťažnosť A. K., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. A. P., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 96/2004.

Sťažovateľ uviedol, že 15. apríla 2004 podal okresnému súdu žalobu proti žalovanému A., a. s., B., o určenie povinnosti vyplácať diferenčnú rentu. Dňa 18. apríla 2006 podal sťažnosť na priet'ahy v konaní predsedovi okresného súdu, ktorý v odpovedi sp. zn. Spr. 2069/06 z 9. júna 2006 označil sťažnosť za dôvodnú. Vo veci bol určený termín pojednávania na 12. október 2006.

Sťažovateľ sa (aj s poukazom na vyjadrenie predsedu okresného súdu) domnieva, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru. V petite svojej sťažnosti žiada vysloviť porušenie svojich práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 96/2004, uložiť okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietahov a priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk, ako aj zaviazať okresný súd nahradiť trovy právneho zastúpenia. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil stavom právnej neistoty, v ktorom sa nachádza on aj jeho rodina.

Listom z 20. októbra 2006 právna zástupkyňa sťažovateľa súhlasila s upustením od verejného prerokovania veci a vyčíslila trovy právneho zastúpenia sumou 4 628 Sk.

Predseda okresného súdu v liste sp. zn. Spr. 2069/06 z 29. septembra 2006 uviedol, že netrvá na verejnom prerokovaní veci.

Z vyjadrenia predsedu okresného súdu ďalej vyplýva, že:

„Návrh na začatie konania bol doručený súdu dňa 19. 04. 2004. Uznesením č. k. 9 C 96/2004 zo dňa 08. 06. 2004 súd vyzval navrhovateľa na odstránenie väd návrhu.

Doplnenie návrhu bolo doručené dňa 12. 07. 2004, vyšší súdny úradník dňa 26. 07. 2004 dal pokyn na doručenie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za návrh.

Uznesením č. k. 9 C 96/04-25 zo dňa 13. 10. 2004 súd vyzval odporcu na vyjadrenie sa k návrhu.

Dňa 18. 11. 2004 bolo doručené podanie právnej zástupkyne JUDr. A. P. a dňa 15. 12. 2004 vyjadrenie odporcu.

Vyšší súdny úradník úpravou zo dňa 21. 12. 2004 dal pokyn na doručenie vyjadrenia a predloženie veci zákonnej sudkyňi, ktorá dňa 16. 05. 2006 stanovila vo veci termín pojednávania na deň 24. 10. 2006 (...).

Ako to vyplýva z priebehu konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9 C 96/2004, nedošlo k zbytočným prietahom v konaní zo strany konajúcej sudkyne, jej subjektívne zavinenie zistené nebolo. V oddelení 9 C v súlade s Občianskym súdnym poriadkom sa vybavuje vysoký počet pridelených vecí popri priebežnom mesačnom nápade nových vecí. Vo veci bol konštatovaný prietah v konaní.

S poukazom na uvedené si dovoľujeme navrhnúť (...), aby bola vzatá na vedomie skutočnosť, že súd konal v súlade s platnými právnymi predpismi s ohľadom na množstvo vecí vybavovaných v oddelení 9 C.

V prípade, že ÚS SR dospeje k záveru, že bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, navrhujem, aby ÚS SR nepriznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie z dôvodu, že vo veci bol stanovený termín pojednávania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom (...).

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrenia predsedu okresného súdu, ale najmä z na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Sťažovateľ 19. apríla 2004 podal okresnému súdu žalobu o určenie povinnosti vyplácať diferenčnú rentu. Okresný súd veci pridelil sp. zn. 9 C 96/2004. K žalobe bola pripojená korešpondencia s odporcom a ďalšie doklady (rozsudok, výpis z obchodného registra) č. l. 1 – 20 spisu.

Uznesením z 8. júna 2004 vyšší súdny úradník vyzval sťažovateľa v lehote 10 dní doplniť výšku diferenčnej renty. Sťažovateľ uznesenie prevzal 25. júna 2004.

Dňa 12. júla 2004 právna zástupkyňa sťažovateľa doplnila petit žaloby.

Dňa 26. júla 2004 sťažovateľ oznámil okresnému súdu, že bol oslobodený od súdnych poplatkov rozhodnutím Okresného súdu v Bardejove sp. zn. 2 NcC 49/2003 z 2. apríla 2004.

Uznesením z 13. októbra 2004 okresný súd vyzval účastníkov na vzájomné vyjadrenia k veci.

Dňa 4. novembra 2004 sťažovateľ odpovedal na výzvu.

Dňa 15. decembra 2004 na výzvu reagoval žalovaný, pričom v prílohe predložil aj doklady.

Dňa 21. decembra 2004 bol daný pokyn kancelárii okresného súdu na doručenie vyjadrení oboch stranám s tým, aby spis bol po vrátení doručeníek predložený zákonnej sudkyni.

Dňa 9. mája 2006 sťažovateľ podal sťažnosť na priet'ahy.

Dňa 16. mája 2006 predsedníčka senátu nariadila pojednávanie na 24. október 2006.

III.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu.

Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietáhov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich veci v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 347/04).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (III. ÚS 175/04, III. ÚS 229/04 a iné).

Predmetom sťažnosti je žaloba sťažovateľa na vyplácanie diferencnej renty. V danom prípade ide o štandardnú agendu okresného súdu, ktorá však môže byť náročná na dokazovanie (aj za účasti znalca).

Pokiaľ ide o druhé kritérium, a to správanie účastníkov konania, v ich postoji k veci (aj súčinnosti so súdom) ústavný súd nezistil žiadnu spoluúčasť na vzniknutom stave konania.

Pokiaľ ide o posúdenie postupu samotného okresného súdu, tento okrem prvotných úkonov nevykonal žiadne úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci na privodenie stavu právnej istoty.

Okresný súd od 21. decembra 2004 (vydanie pokynu kancelárii na doručenie vyjadrení stranám) do 16. mája 2006 (určenie termínu pojednávania na 24. október 2006), nekonal vo veci takmer 1 a pol roka (16 mesiacov). Takýto postup okresného súdu považuje

ústavný súd za porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza (bod 2 výroku nálezu).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 50 000 Sk.

Ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa, prikázal okresnému súdu, ktorý jeho práva porušil, vo veci konať, a na dovŕšenie nápravy porušenia označených práv priznal sťažovateľovi aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (bod 3 výroku nálezu). Ústavný súd zohľadnil predmet, charakter a dobu posudzovaného konania, ako aj dĺžku zbytočných prietáhov v konaní (16 mesiacov). Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo záujmu na ochranu ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru. Ústavný súd vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

Sťažovateľ bol vo veci úspešný a prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadal priznať trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby a dva režijné paušály spolu v sume 4 628 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 14 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namietal, v zásade nie je oceníteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2006 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 730 Sk a hodnota režijného paušálu 164 Sk.

Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľa trovy právneho zastúpenia v ňou uplatnenej výške 4 628 Sk za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu právneho zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a napísanie sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľa si mohla uplatniť za jeden úkon 2 730 Sk, avšak uplatnila si len 2 150 Sk. Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľa trovy právneho zastúpenia v ňou uplatnenej výške (pretože to nie je v rozpore s citovanou vyhláškou, ako aj z dôvodu, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania), ktoré zaviazal uhradiť okresný súd (bod 4 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2006